

Шергіна Л.А. канд. екон. наук,
доцент кафедри економіки
підприємств, ДВНЗ «КНЕУ імені
Вадима Гетьмана», м. Київ
Кузнецова Т.В. канд. екон. наук,
доцент, Національний університет
водного господарства та
природокористування, м. Рівне

Shergina L. PhD, Associate
Professor of Economics enterprises
SHEE «Vadym Hetman Kyiv
National Economic University»,
Ukraine
Kuznetsova T.
PhD, Associate Professor National
University Water and Nature , Rivne

**ОКРЕМІ МЕТОДИЧНІ
АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ
РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

**SEPARATE METHODS
ASPECTS OF ASSESSMENT
LEVEL OF ECONOMIC
ENTERPRISE SECURITY**

Розглянуто методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, що дозволяє визначити характеристику рівня суб'єкта господарювання в умовах конкуренції.

Methods for evaluating the economic security that to determine the characteristics sub-level facility management in competition.

Прагнення суб'єкта економічної діяльності стабільно та успішно розвиватися зіштовхується зі складністю оцінки рівня економічної безпеки підприємства або її цілковитою відсутністю. Тому оцінка економічної безпеки підприємства останнім часом має особливу актуальність. Формування методики оцінки стійкої економічної безпеки підприємства потребує з'ясування визначеності з набором складових економічної безпеки підприємства, визначеності складу оціночних критеріїв складових економічної безпеки, а також їхньою градацією для різних рівнів безпеки.

Економічна наука розробила, а господарська практика випробувала загальну методологію оцінки рівня економічної безпеки підприємства [5]. Його пропонується оцінювати на підставі визначення сукупного критерію через зважування й підсумовування окремих функціональних критеріїв, які обчислюються із допомогою порівняння можливої величини шкоди підприємству та ефективності заходів щодо запобігання цій шкоді [8].

Теоретичним питанням економічної безпеки підприємства та проблемам вимірювання її рівня присвятили свої дослідження науковці Е.А. Олейніков, Р. Дронов, І.Євдокимов, О.А. Бородіна, В. Забродський, І.І. Нагорна.

Е. Олейніков пропонує оцінювати рівень економічної безпеки на основі семи складових, використовуючи сукупний критерій

економічної безпеки підприємства. В розрахунку цього критерію задіяна суб'єктивна думка експертів, а також дуже складно передбачити й розраховувати сукупні втрати стосовно функціональних складових.

Р. Дронов, І. Євдокимов, О. Бородіна, В. Забродський пропонують різні підходи до оцінки стану економічної безпеки з використанням інтегрального показника — рівня економічної безпеки, системи показників за частковими функціональними критеріями економічної безпеки, індикаторів економічної

Однак усі ці підходи не завжди можна пристосувати до сучасних умов, оскільки деякі обчислювання є складними, а їх практичне застосування викликає сумніви.

Привертає увагу робота І. Нагорної, яка виділяє десять складових економічної безпеки: фінансову, інтелектуальну, кадрову, техніко-технологічну, політико-правову, екологічну, інформаційну, силову, інноваційну, ретроспективну. Дані складові економічної безпеки запропоновано вимірювати за шкалою порядку, яка застосовується для опису належності об'єкта до певного класу та встановлення пріоритетів і порівнянь. Ця шкала широко використовується при експертному оцінюванні. Для визначення кожної складової обираються ті показники, які найбільше відповідають характеристиці даної складової (наприклад, рівень інтелектуальної складової пропонується визначати за допомогою таких коефіцієнтів: кваліфікації працівників, інтелектуальної озброєності та норми доходності співробітників підприємства від використання інтелектуальної власності). Статистичним методом визначають верхні та нижні границі показників кожної складової економічної безпеки. За допомогою експертів визначають вагомість кожного показника відповідної складової. Після визначення рівня стану економічної безпеки за показниками відповідної складової кожному показнику призначають відповідне число. Для визначення узагальненого показника відповідної складової використовується формула середньозваженості [6].

Проведений аналіз дозволяє говорити про те, що проблема методики оцінювання економічної безпеки перебуває на стадії розроблення і потребує комплексного вирішення з урахуванням сучасних умов ведення бізнесу та використанням новітніх інформаційних технологій.

Аналіз вітчизняного і закордонного досвіду з методів вимірювання економічної безпеки підприємства свідчить, що запропоновані вченими системи індикаторів економічної безпеки підприємства, безумовно, мають велику цінність, але не дають можли-

вості оцінити забезпечення економічної безпеки підприємства в цілому і порівняти різні підприємства за цією ознакою.

Російські вчені пропонують розрахувати величину рівня економічної безпеки підприємства за допомогою так званого «сукупного критерію економічної безпеки підприємства», що не має конкретного кількісного вираження (прагне до максимуму) і не може бути в повному розумінні критерієм економічної безпеки підприємства. Слід відмітити, що його розрахунок є дуже важким, трудомістким і може бути виконаний на підставі експертних оцінок.

Тому необхідно визначити такий інтегральний показник економічної безпеки підприємства, який би задовольняв вимогам: наявність чітких фіксованих меж; можливість порівняння різно-термінових оцінок рівня економічної безпеки одного підприємства, а також підприємств різних галузей; простота і доступність методики розрахунку.

Література

1. Довбня С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова // Фінанси України. — 2008. — № 4. — С. 88—97.

2. Дронов Р. Подходы к обеспечению экономической безопасности / Дронов Р. // Экономист. — 2001. — №2. — С. 42—45.

3. Евдокимов Ф.И. Критерии оценки уровня экономической безопасности предприятия : Материалы международной научно-практической конференции [«Проблемы обеспечения экономической безопасности»] / Евдокимов Ф.И. Бородин О.А. — Донецк : РИАДонНТУ, 2001. — С. 97—98

4. Забродский В. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / Забродский В. Капустин Н // Бизнес-информ. — 1999. — № 15—16. — С. 35—37.

5. Зубок М.І. Безпека підприємницької діяльності: Нормативно-правові документи комерційного підприємства, банку / Зубок М.І., Зубок Р.М. — К.: Істина, 2004. — С. 161.

6. Нагорна І.І. Оцінка стійкої економічної безпеки промислового підприємства / Нагорна І.І. // Економічний простор. — 2008. — № 19. — С. 243—255.

7. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность) / Под ред. Е.А. Олейникова. — М., 1997. — 288 с.

8. Соломянюк Н.М. Економічна безпека підприємства та критерії її оцінки / Н.М. Соломянюк // Харчова промисловість. — 2008. — № 7. — С. 175—177.